

Asia: VN/2166/2026

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi yliopistolain ja ammattikorkeakoululain väliaikaisesta muuttamisesta (opintosetelikokeilu)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Esityksessä ehdotetaan, että yliopistolakiin ja ammattikorkeakoululakiin lisättäisiin väliaikaisesti säännökset avoimen korkeakoulutuksen opintosetelikokeilusta. Opintoseteliin olisivat oikeutettuja 1.12.2025–30.6.2028 ensimmäisen toisen asteen tutkintonsa Suomessa alle 29-vuotiaana suorittaneet, jotka ovat osallistuneet korkeakoulujen yhteishakuun, mutta eivät ole saaneet tai ottaneet vastaan korkeakoulututkintoon johtavaa opiskelupaikkaa. Opintoseteliä voisi käyttää enintään 30 opintopisteen laajuisiin avoimena korkeakouluopetuksena järjestettäviin opintoihin kahden vuoden kuluessa siitä, kun henkilölle on syntynyt oikeus opintoseteliin. Opintoseteli oikeuttaisi myös ohjaukseen, joka tukee opintoihin hakeutumista ja niiden suorittamista sekä tutkintoon johtavaan koulutukseen hakeutumista.

Nuorisoala ry kannattaa esitystä opintosetelikokeilusta ja kiittää ohjausmahdollisuuden huomioimisesta. Setelin maksuttomuus edistää korkeakoulutuksen saavutettavuutta, sillä 30 opintopisteen opinnot avoimessa korkeakoulutuksessa voisivat muuten maksaa jopa 1350 euroa. Seteli edesauttaa oman alan löytämistä ja jouduttaa myöhemmin opiskelupaikan saaneiden tutkinto-opintojen suorittamista, mikäli suoritettavat opinnot voidaan hyväksilukea osaksi tutkintoa. Toivomme valmistelussa kiinnitettävän huomiota seuraaviin seikkoihin:

1. Vaikka työttömyysetuuksilla opiskelua helpotetaan samanaikaisesti valmistelussa olevalla hallituksen esityksellä, ei uudistus kosketa alle 25-vuotiaita opintosetelin käyttäjiä. On kriittistä varmistaa, etteivät sosiaaliturvan ehdot estä nuorten mahdollisuutta hyödyntää opintoseteliä. Ei ole perusteltua ohjata valitsemaan opintosetelillä opiskeltavia opintoja työttömyysturvan ehdot edellä. Tämä ei myöskään ole välttämättä mahdollista, mikäli korkeakoulut valmistelevat tarjottavat kokonaisuudet niin, ettei sivutoimisen opiskelun ehdot täyty.

2. Opintosetelin ehdot ja alle 25-vuotiaita vailla ammatillista tutkintoa olevia nuoria koskevan työttömyysetuuksien koulutukseenhakuvelvollisuuden ehdot eivät ole linjassa keskenään: ehdotamme, ettei opintosetelin saaminen edellytä esityksessä ehdotettuja koulutukseenhakehtoja lainkaan. Koulutukseenhakuvelvollisuuksien laiminlyönnin syynä on ensisijaisesti nuorten tietämättömyys näistä velvoitteista, joten olisi ehdottomasti setelin tarkoitusta palvelevaa olla rajaamatta setelin ulkopuolelle näitä nuoria, jotka tietämättömyyttään laiminlyövät velvollisuutensa.

3. Esityksen mukaan kokeilun tarkoituksena on tuottaa tietoa opintosetelin vaikutuksista nuorten hakeutumiskäyttäytymiseen, opiskelualan valintaan, koettuun kuormitukseen ja korkeakoulutuspolulle kiinnittymiseen. Toivomme kokeilusta myös laadullista arviointia, jossa tarkastellaan erityisesti aliedustettujen ryhmien ja ammatillisten tutkintojen suorittaneiden osuutta setelin hyödyntäjissä.

Nevanpää Annika
Nuorisoala ry